

Onderwerp Uitkomsten Benchmark Huishoudelijk Afval 2020	
Nummer	2021/603748
Portefeuillehouder	Raadt, E. de
Programma/beleidsveld	5.1 Openbare ruimte en mobiliteit
Afdeling	BBOR
Auteur	Starreveld, D.
Telefoonnummer	023-5114187
Email	dstarreveld@haarlem.nl
Kernboodschap	Haarlem wordt in de benchmark huishoudelijke afval jaarlijks vergeleken met gemeenten in dezelfde hoogbouwklasse (klasse A: 50-100% hoogbouw). Recent is de rapportage voor peiljaar 2020 ontvangen. Wat betreft de hoeveelheid restafval scoort Haarlem met 233 kg/inwoner beter dan het klasse-gemiddelde (255 kg/inwoner). En het scheidingspercentage is met 49% in Haarlem ook beter ten opzichte van het klasse-gemiddelde (43%). Mede door de uitrol van Strategisch Plan Afvalscheiding (SPA) neemt de hoeveelheid restafval sneller af en stijgt het scheidingspercentage sneller in Haarlem in vergelijking met de klasse A gemeenten. Haarlem zit met 194 euro afvalbeheerkosten per huishouden bij de beste drie gemeenten in zijn klasse. Spaarnelanden realiseert de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval in 2020 dus goedkoper dan de meeste andere vergelijkbare gemeenten in de benchmark. Wat betreft het dienstverleningsniveau scoort Haarlem onder het klasse-gemiddelde met 232 punten ten opzichte van 279 punten klasse-gemiddelde. In 2020 bleven de haalroutes voor GFT nog achter op het gemiddelde evenals de brengvoorzieningen voor glas en de milieustraat. Op regievaardigheden scoort Haarlem gemiddeld. Verbeteringen zijn mogelijk vooral op het gebied van circulariteit. Ondanks de lage afvalbeheerkosten heeft Haarlem een relatief hoge afvalstoffenheffing in 2020. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de hoogte van de afvalstoffenheffing niet uitsluitend bepaald wordt door de hoogte van de afvalbeheerkosten, maar door de toegerekende kosten en de kostendekking van de afvalstoffenheffing. Het minder toerekenen van kosten aan

	de afvalstoffenheffing en een lagere kostendekking dan 100% zijn gemeentelijke keuzen. Met ingang van 2020 zijn in Haarlem de veegkosten niet meer toegerekend.
Behandelveorstel voor commissie	Het college stuurt de informatienota ter kennisname naar de commissie Beheer.
Relevante eerdere besluiten	Uitkomsten Benchmark huisvuilinzameling NVRD 2018 (2019/973481)
Besluit College d.d. 21 december 2021	1. Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

Inleiding

Naar aanleiding van het *Onderzoek afvalstoffenheffing (2016/113225)* is afgesproken jaarlijks te informeren over de uitkomsten van de Benchmark Huishoudelijk Afval. Haarlem doet mee in de benchmark klasse A met meer dan 50% hoogbouw aansluitingen. Met deze benchmark kan worden vastgesteld hoe Haarlem presteert op het gebied van milieu (restafval, scheidingspercentage), kosten, dienstverlening en regievaardigheden ten opzichte van de andere deelnemende klasse A gemeenten. In aanvulling hierop is een vergelijking gemaakt voor de afvalstoffenheffing van de verschillende gemeenten uit de benchmarkklasse A (bron: CBS).

1. Kernboodschap

Wat betreft de hoeveelheid restafval scoort Haarlem met 233 kg/inwoner beter dan het klasse-gemiddelde van 255 kg/inwoner. Mede door de uitrol van Strategisch Plan Afvalscheiding (SPA) neemt de hoeveelheid restafval sneller af in Haarlem dan het klasse-gemiddelde.

Voor het verder verbeteren van de afvalscheiding (zie onderstaande tabel 1) valt de meeste winst te behalen door meer GFT uit het restafval te scheiden. In het restafval van Haarlem wordt GFT

kg per inwoner

	Haarlem	KLASSE A
Groente-, fruit- en tuinafval	77	88
Oud papier en karton	26	25
Plastic, metalen en drankenkartons	14	25
Glas verpakkingen	11	10
Textiel	12	8
Totaal	141	156

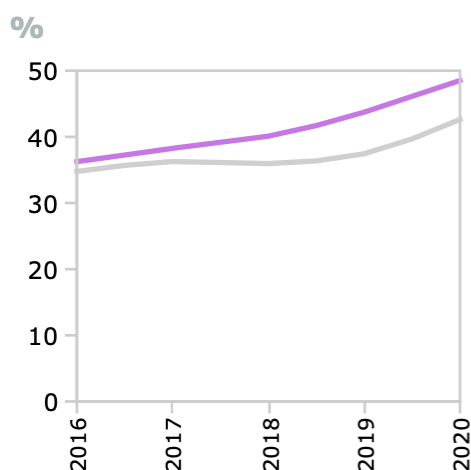

inmiddels minder aangetroffen dan bij de overige benchmark gemeenten, maar het is nog steeds de grootste herbruikbare fractie in het restafval (77 kg per inwoner) en kan dus beter. Bij de uitrol van SPA en de Continueren Afvalscheiding (gedragscampagne) blijft de nadruk liggen op GFT. Voor papier is extra aandacht (onder andere middels de motie Bak van een pilot) met monitoring en melding van volle containers en communicatie over karton klein maken. Textiel wordt meegenomen in de BEST-tas dat een onderdeel is van Continueren Afvalscheiding.

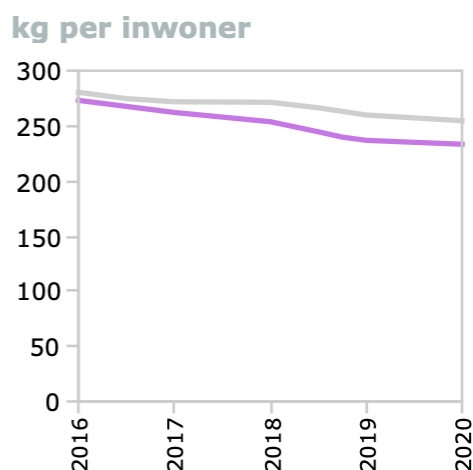
Tabel 1: Grondstoffen in het restafval

De ontwikkeling van de milieuprestaties sinds 2016 tot en met 2020 is positief en beter dan het benchmark gemiddelde. De hoeveelheid huishoudelijk afval is in Haarlem gelijk aan het klasse-gemiddelde gestegen als gevolg van het vele thuiswerken, gesloten horeca en de internetaankopen. Haarlem heeft wel de positieve trend wat betreft afvalscheiden kunnen vasthouden en het verschil met het klasse-gemiddelde is zelfs iets groter geworden. De inzet op de duurzaamheids- en milieu-ambities van de gemeente met SPA werpt dus zijn vruchten af. De hoeveelheid restafval neemt sterker af dan het benchmark gemiddelde en het percentage afscheiding stijgt meer dan het gemiddelde van de benchmark. Een en ander is af te lezen in onderstaande grafiek 2.

Afvalscheiding

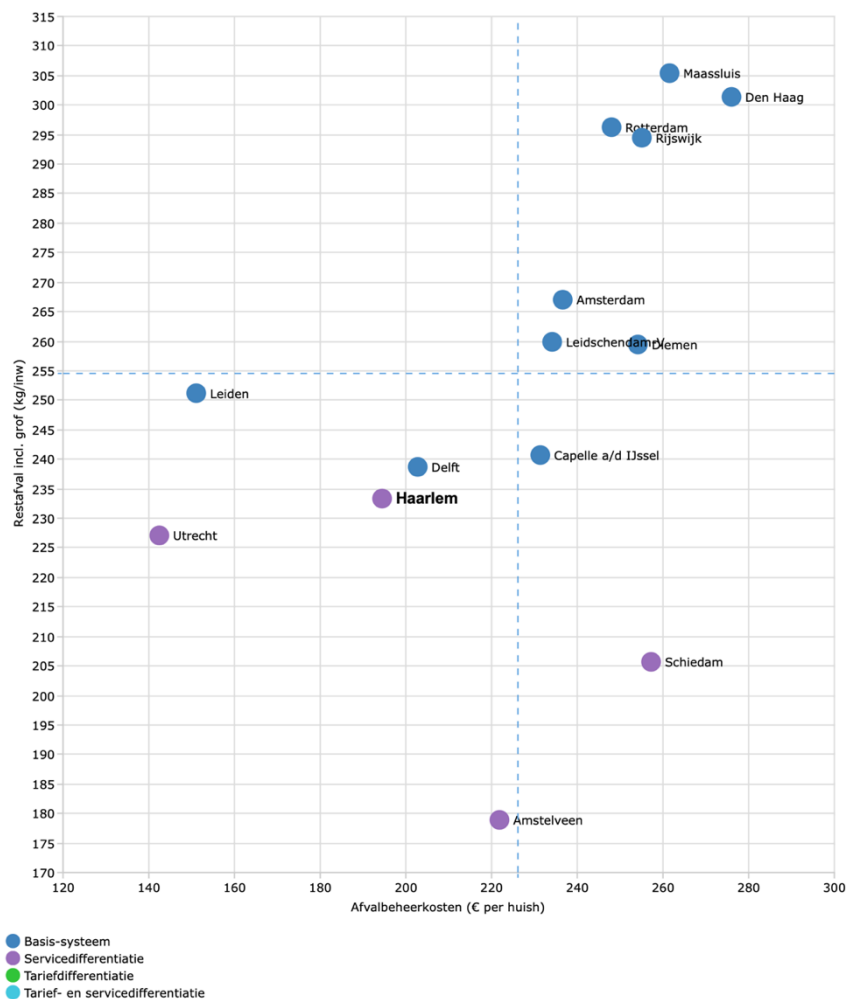
Restafval

Grafiek 2: ontwikkeling hoeveelheid huishoudelijk restafval en afvalscheiding in Haarlem (paars) vergeleken met klasse-gemiddelde (grijs).

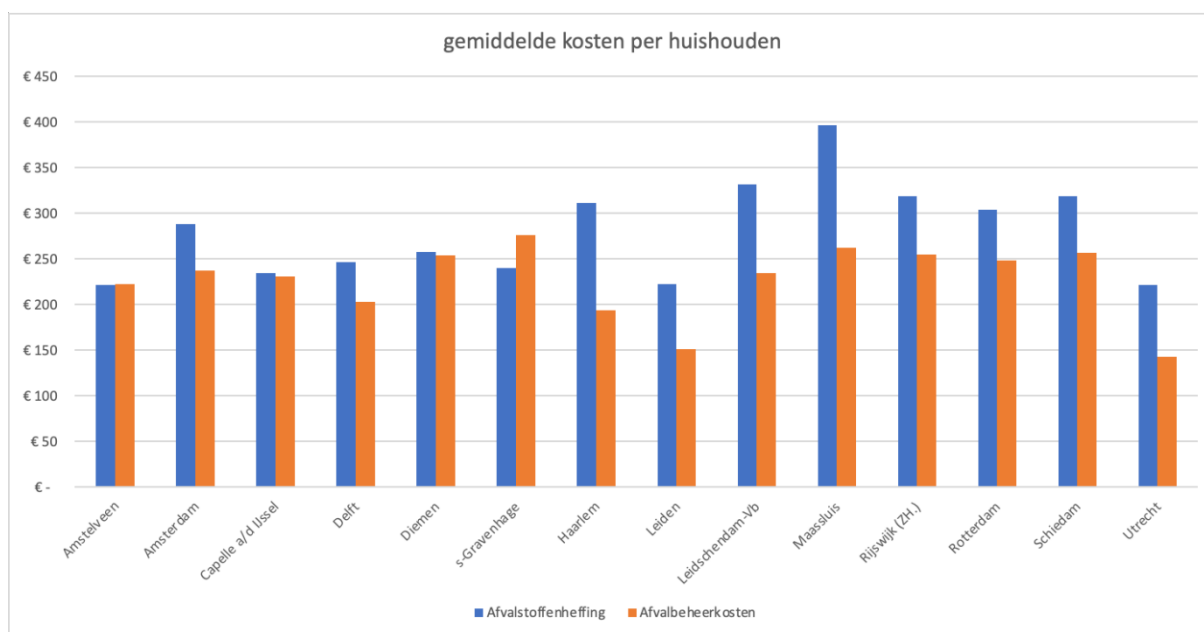
Haarlem zit met 194 euro afvalbeheerkosten per huishouden bij de beste drie gemeenten in zijn klasse. Spaarnelanden realiseert de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval in 2020 dus goedkoper dan de meeste andere vergelijkbare gemeenten in de benchmark.

Door de afvalbeheerkosten in relatie met het milieuresultaat tussen gemeenten te vergelijken ontstaat onderstaande grafiek 3 met betrekking tot de kosteneffectiviteit. De twee stippellijnen geven de klasse-gemiddelden weer. De meest kostenefficiënte gemeenten zitten in het kwadrant linksonder (lager dan gemiddelde kosten en lager dan gemiddelde hoeveelheid restafval). Haarlem zit in dit kwadrant samen met Amstelveen en Utrecht. Mede doordat deze twee gemeenten dezelfde inzamelstrategie (servicedifferentiatie) hebben is de conclusie dat dit een succesvolle strategie is waarop SPA is gebaseerd. Geen van de gemeenten had in 2020 tariefdifferentiatie ("afval scheiden belonen") als inzamelstrategie.

Grafiek 3: hoe kosteneffectief is Haarlem?

Op dienstverlening scoort Haarlem onder gemiddeld met 232 punten ten opzichte van 279 punten als klasse-gemiddelde. Het dienstverleningsniveau wordt in de benchmark gekwantificeerd met behulp van een vragen-score methodiek. Afhankelijk van de intensiteit (inzamelfrequentie, voorzieningsdichtheid) en de omvang (% huishoudens dat gebruik kan maken van de service) worden scores toegerekend. Een lage score voor restafval hoeft niet per definitie slecht te zijn (i.v.m. het

stimuleren van afvalscheiding). Verbeteringen zijn vooral te realiseren op GFT, glas en milieustraat. Dit sluit goed aan op de uitrol van GFT-inzamelvoorzieningen en de voorgenomen maatregel met de inzet van een mobiel milieustration.

Voor de hoogte van de afvalstoffenheffing, de toegerekende kosten en de kostendekking is aanvullende informatie verzameld bij CBS (kerncijfers gemeentebegrotingen heffingen per gemeente). Deze informatie is weergegeven in onderstaande tabel.

Grafiek 3: Vergelijking afvalstoffenheffing en afvalbeheerkosten voor de gemeenten uit dezelfde hoogbouwklasse

Ondanks de lage afvalbeheerkosten heeft Haarlem een relatief hoge afvalstoffenheffing in 2020. Alleen Leidschendam, Maassluis, Rijswijk en Schiedam hebben een hogere afvalstoffenheffing. De hogere heffing wordt onder meer veroorzaakt door hogere toegerekende kosten aan de heffing (BTW, kwijtschelding). SPA vormt ook een aandeel in de verhoging van de heffing, vanwege de investeringen ten behoeve van bronscheidingsmaatregelen SPA.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de hoogte van de afvalstoffenheffing niet uitsluitend bepaald wordt door de hoogte van de afvalbeheerkosten maar door de toegerekende kosten en de kostendekking van de afvalstoffenheffing.

2. Consequenties

De meerjarige ontwikkeling tot en met 2020 van de milieuprestaties is positief en Haarlem scoort hiermee boven het gemiddelde van de benchmark. Er zijn corona-effecten, maar de verwachting is dat deze zullen afnemen naarmate er minder corona-maatregelen van kracht zijn. De inzet op

bronscheiding werpt dus zijn vruchten af en de verwachting is dat ook in de toekomst de milieuprestaties verder toenemen.

Bijkomend voordeel van de betere milieuprestaties van Haarlem is dat de mogelijke verdere stijging van de verbrandingsbelasting op restafval Haarlem minder raakt dan de andere gemeenten in de benchmark. Hoe hoger de verbrandingstarieven/belasting op restafval des te belangrijker het wordt de hoeveelheid restafval te verminderen. Daarmee worden de lasten voor de gemeente en daarmee de inwoners van Haarlem beperkt.

Uiteraard blijft Spaarnelanden zich inzetten voor een zo efficiënt mogelijke inzameling en verwerking van huishoudelijk afval, maar de verwachting is dat de afvalbeheerkosten per huishouden in 2021 en 2022 stijgen met de laatste uitrol van SPA en de verdere inzet op bronscheiding. Vooralsnog is de keuze gemaakt om de extra bijkomende kosten niet te financieren uit de afvalstoffenheffing. Dit betekent dus geen extra verhoging van de woonlasten.

3. Vervolg

Door elk jaar via de benchmark onze milieuprestaties en kosten te vergelijken met vergelijkbare gemeenten kan de ontwikkeling worden gemonitord en waar nodig worden bijgestuurd. De volgende benchmarkgegevens worden verwacht in oktober/november 2022.

4. Bijlage

Rapport Benchmark Huishoudelijk Afval, peiljaar 2020